

اسلام

رساله ای مختصر درباره اسلام، بر اساس قرآن کریم و سنت نبوی

(نسخه مختصر بدون ادله)¹

رساله ای مهم حاوی تعریف مختصر اسلام که به بیان مهمترین اصول و تعالیم و محاسن اسلام از منابع اصلی یعنی قرآن کریم و سنت نبوی می پردازد. مخاطب این رساله همه اهل تکلیف از مسلمان و غیر مسلمان به زبان خود آنان در هر زمان و مکان با تفاوت شرایط و اوضاع است.

- 1- اسلام، رسالت الهی خطاب به همه مردم است زیرا این دین، پیام جاویدان خداوند است.
- 2- اسلام دینی نیست که مخصوص به یک نژاد یا قوم باشد، بلکه دین الله برای همه مردم است.
- 3- اسلام پیام الهی است که برای کامل ساختن رسالت پیامبران و رسولان پیشین - درود و سلام الله بر آنان باد - آمده است؛ پیامبرانی که به سوی امت هایشان فرستاده شده بودند.
- 4- پیامبران - علیهم السلام - دینشان یکی است اما شریعتهایشان متفاوت است.
- 5- اسلام - چنانکه همه پیامبران: نوح و ابراهیم و موسی و سلیمان و داوود و عیسی علیهم السلام دعوت داده اند - به سوی ایمان به این که پروردگار همان الله است که آفریدگار و روزی دهنده و زنده کننده و میراننده و مالک و فرمانروا است، فرا می خواند. و این که تدبیر کارها به دست اوست و او همان رؤف مهربان است.
- 6- الله سبحانه و تعالی آفریدگار است و تنها اوست که شایسته عبادت به یگانگی است و هیچکس نباید همراه با او پرستیده شود و در عبادتش شریک گردد.
- 7- الله، آفریننده هر آنچه در هستی وجود دارد است - آن چه می بینیم و آن چه نمی بینیم - و هر چه جز الله، از آفریده های اوست و آسمان ها و زمین را در شش روز آفریده است.
- 8- الله سبحانه و تعالی در ملک یا آفرینش یا تدبیر یا عبادتش شریکی ندارد.
- 9- الله سبحانه و تعالی نه [فرزندی] زاده و نه زاده شده است و همانند و مانند ندارد.
- 10- الله سبحانه و تعالی در هیچ یک از مخلوقاتش خلوص نمی کند و در هیچ یک از آفریدگانش تجسد نمی یابد.
- 11- الله سبحانه و تعالی نسبت به بندگانش مهربان است، از همین روی به سوی آنان پیامبرانی فرستاده و کتابهایی نازل کرده است.
- 12- الله همان پروردگار مهربان است و تنها اوست که در روز قیامت بندگانش را مورد محاسبه قرار می دهد و آن هنگامی است که همه آنان را از قبرهایشان برانگیخته سازد و هر کس را برای کارهایش - چه خیر و چه شر - جزا می دهد، پس هر آن که در حال ایمان کارهای نیک انجام داده در خوشی همیشگی است و آن که کفر ورزیده و مرتکب کارهای بد شده در آخرت در عذاب بزرگ خواهد بود.
- 13- الله سبحانه و تعالی آدم را از خاک آفرید و نسل او را چنین قرار داد که پس از او فرزند بیاورند و افزون شوند، بنابراین همه مردم در اصل برابرند و هیچ نژادی بر نژاد دیگر برتری ندارد و هیچ ملتی بر دیگری فضیلتی ندارد مگر با تقوا.
- 14- و هر نوزادی بر فطرت [درست] به دنیا می آید.
- 15- و هیچ انسانی گناهکار یا وارث گناه دیگری به دنیا نمی آید.
- 16- و هدف از آفرینش مردم، عبادت الله به یگانگی است.
- 17- اسلام، انسان را - چه مرد و چه زن - گرامی داشته و همه حقوقش را برای او تکفل نموده و او را در برابر انتخاب ها و کارها و رفتارهایش مسئول دانسته و مسئولیت هر کاری که به او و دیگری زیان برساند را بر عهده خودش قرار داده است.
- 18- و مرد و زن را از نظر مسئولیت و جزا و پاداش برابر دانسته است.
- 19- اسلام، زن را گرامی داشته و زنان را خواهران تنی مردان دانسته و مرد را ملزم کرده که اگر توانایی دارد هزینه زندگی زن را بپردازد، بنابراین نفقه (خرجی) دختر بر عهده پدر است و نفقه مادر بر عهده فرزند اوست اگر بالغ باشند و نفقه زن بر عهده همسر اوست.

از این رساله نسخه ای دیگر موجود است که هر سخن به همراه دلیل آن از قرآن کریم و سنت نبوی آمده است. برای اطلاع از این نسخه به 1 این لینک بروید <https://islamhouse.com/ar/books/2830071>.

20- و مرگ به معنای فنای ابدی نیست، بلکه انتقال از خانه تلاش به خانه پاداش است. مرگ هم بدن و هم روح را در بر می گیرد و مرگ روح به معنای جدا شدنش از بدن است، سپس بعد از رستخیز در روز قیامت به بدن باز می گردد، و روح پس از مرگ به بدنی دیگر منتقل نمی شود و در بدنی دیگر تناسخ نمی پذیرد.

21- اسلام به ایمان به اصول بزرگ ایمان فرا می خواند و این اصول: ایمان به الله و ملائکه او و ایمان به کتاب های الهی مانند تورات و انجیل و زبور - پیش از تحریف آنها - و قرآن و ایمان به همه پیامبران و رسولان علیهم السلام و ایمان به آخرین پیامبران یعنی محمد رسول الله، خاتم انبیا و مرسلین و ایمان به آخرت است و این که بدانیم اگر زندگی دنیا پایان کار بود، زندگی و وجود، بیهودگی محض بود، و همچنین ایمان به قضا و قدر.

22- پیامبران درباره آن چه از سوی الله ابلاغ می کنند معصومند، و از هر آن چه مخالف عقل یا مخالف اخلاق سلیم است معصومند و مکلفند تا اوامر الله را به بندگانش برسانند. پیامبران از هیچ یک از ویژگی های ربوبیت (آفرینش و روزی دهی و تدبیر جهان) و الوهیت (شایستگی عبادت) برخوردار نیستند بلکه انسانی همانند دیگر انسانها هستند که خداوند پیام خود را به آنان وحی می کند.

23- اسلام مردم را به پرستش موحدانه الله، با عبادت های اصلی فرا می خواند، یعنی: نماز که شامل قیام و رکوع و سجود و یاد الله و ثنا و دعای اوست که انسان روزانه پنج بار انجامش می دهد و در انجام آن در صف نماز همه تفاوت های میان غنی و فقیر و رئیس و زیردست از بین می رود، و زکات که مقدار کمی از مال است و بر اساس شروط و مقادیری که الله قرار داده، اعطا می شود و زکات در اموال ثروتمندان واجب است که از آنان گرفته شده به فقرا و دیگر مستحقان زکات داده می شود و تنها یک بار در سال ادا می شود، و روزه که به معنای خودداری از باطل کننده های روزه در روز رمضان (از طلوع فجر تا غروب خورشید) است و باعث تربیت اراده و صبر در نفس بشری می شود، و حج که به معنای قصد بیت الله در مکه مکرمه است که تنها یک بار در طول زندگی برای شخصی که توانایی اش را دارد واجب است و در انجام حج همه خلق در روی آوردن به سوی خالق متعال برابرند و همه تفاوت ها و گرایش ها از بین می رود.

24- از بزرگترین ویژگی های عبادت در اسلام این است که کیفیت و وقت و شروط آن را الله سبحانه و تعالی مشروع ساخته و پیامبر او صلی الله علیه و سلم آن را ابلاغ نموده و تا امروز هیچ بشری چیزی به آن نیفزوده و کم نکرده است و همه پیامبران علیهم السلام به این عبادت های بزرگ فرا خوانده اند.

25- پیامبران اسلام، محمد بن عبدالله از نسل اسماعیل بن ابراهیم علیهم السلام است. ایشان در سال ۵۷۱ میلادی در مکه دیده به جهان گشودند. ایشان در همین شهر به پیامبری مبعوث شده و سپس به مدینه مهاجرت کردند و در کارهای بت پرستانه با قوم خود همراه نشدند، اما در کارهای با ارزش و گرامی با آنان همکاری می کرد و پیش از بعثت نیز دارای اخلاقی والا بود و قومش او را «امین» می نامیدند. خداوند با رسیدن وی به چهل سالگی، ایشان را به پیامبری مبعوث ساخت و با نشانه های (معجزات) بزرگ تأییدش نمود که بزرگترین این معجزات، قرآن کریم است. قرآن، بزرگترین معجزه تمام پیامبران و تنها نشانه باقی مانده از پیامبران تا امروز است. پس از آن که خداوند به واسطه ایشان دین را کامل نمود و رسول الله صلی الله علیه و سلم دین را به بهترین شکل ابلاغ نمود، در سن شصت و سه سالگی از دنیا رفت و در مدینه نبوی به خاک سپرده شد. پیامبر محمد صلی الله علیه و سلم خاتم پیامبران و مرسلین است که الله او را با هدایت و دین حق فرستاد تا مردم را از تاریکی های بت پرستی و کفر و جهل به نور توحید و ایمان خارج سازد و الله گواهی نموده که ایشان را فرستاده تا به فرمان او به سوی او دعوت دهد.

26- شریعت اسلام که پیامبر محمد صلی الله علیه و سلم آن را آورده خاتمه پیامهای الهی و شریعت های ربانی و شریعتی کامل است و صلاح دین و دنیا را در خود دارد و در درجه نخست حفظ دین و جان و مال و عقل و نسل مردم را در نظر دارد. اسلام، ناسخ همه شریعت های پیشین است چنانکه شرایع پیشین همدیگر را نسخ می کردند.

27- الله سبحانه و تعالی دینی را نمی پذیرد به جز اسلام که پیامبر محمد صلی الله علیه و سلم آورده و هر کس جز اسلام دینی دیگر برگزیند از او پذیرفته نخواهد شد.

28- قرآن کریم، کتابی است که خداوند به پیامبرش محمد صلی الله علیه و سلم وحی کرده و کلام پروردگار جهانیان است. کتابی که الله به واسطه آن انسان ها و جنیان را به مبارزه طلبیده تا همانند آن یا سوره ای مانند یکی از سوره هایش بیاورند و این مبارزه طلبی تاکنون ادامه دارد. قرآن کریم به پرسش های مهمی پاسخ می دهد که میلیون ها انسان را به حیرت واداشته است. قرآن عظیم تاکنون به همان شکلی که نازل شده به زبان عربی باقی است و حرفی از آن کم نشده و چاپ شده و منتشر است. این کتاب بزرگ یا ترجمه معانی اش شایسته مطالعه است، چنانکه سنت پیامبر محمد صلی الله علیه و سلم و تعالیم و سیرت ایشان محفوظ است و توسط سلسله ای از راویان مورد اعتماد نقل شده و به زبان عربی چاپ شده و موجود است و به بسیاری از زبان های دنیا ترجمه شده است. قرآن کریم و سنت پیامبر صلی الله علیه و سلم تنها منابع احکام اسلام و تشریحات آن است چرا که اسلام نه از رفتار منتسبان به اسلام، بلکه از وحی الهی یعنی قرآن عظیم و سنت نبوی برگرفته می شود.

29- اسلام به نیکی کردن به پدر و مادر امر می کند حتی اگر مسلمان نباشند و درباره فرزندان توصیه می کند.

30- اسلام به رعایت عدالت در گفتار و کردار - حتی در برابر دشمنان - امر می کند.

31- اسلام به نیکی در حق همه مردم امر می کند و به سوی اخلاق والا و اعمال نیک دعوت می دهد.

32- اسلام به اخلاق ستوده مانند راستی و امانتداری و عفاف و حیا و شجاعت و بخشش و کرم و باری نیازمند و ستمدیده و غذا دادن به گرسنگان و نیکی به همسایه و صلۀ رحم و مهربانی با حیوانات فرا می خواند.

33- اسلام هر غذا و نوشیدنی پاکی را حلال قرار داده و امر به پاکسازی قلب و بدن خانه نموده و از همین روی ازدواج را حلال قرار داده است، چنانکه به پیامبرانش نیز چنین امر کرده زیرا آنان به سوی هر چیز پاکی فرمان می دهند.

34- اسلام اصول حرام مانند شرک به الله و کفر و بت پرستی و نسبت دادن سخنی به الله بدون علم و کشتن فرزندان و کشتن جانی که حرمت دارد و تباهی در زمین و جادوگری و فحشای آشکار و پنهان و زنا و عمل قوم لوط و ربا و خوردن مردار و خوردن آنچه برای بت ها قربانی شده و گوشت خوک و دیگر نجاست ها و ناپاکی ها و خوردن مال یتیم و کم فروشی و قطع پیوند خویشاوندی را حرام قرار داده است. همه پیامبران بر تحریم این امور اتفاق نظر دارند.

35- اسلام از اخلاق نکوهیده مانند دروغ و تقلب و پیمان شکنی و خیانت و فریب و حسادت و نیرنگ زشت و دزدی و تجاوزگری و ستمگری و از هرگونه اخلاق خبیث نهی کرده است.

36- اسلام از هرگونه تعامل مالی که در بر دارنده ربا یا زیان یا ابهام یا ظلم یا تقلب است یا به فاجعه و زیان عام برای جوامع و ملت ها و افراد می انجامد، نهی کرده است.

37- اسلام آمده تا عقل را حفظ کند و هر آنچه به تباهی عقل می انجامد مانند نوشیدن الکل را حرام کرده است و عقل را منزلتی والا قرار داده و آن را از زنجیر خرافه و بت پرستی رهانیده است. در اسلام هیچ اسرار یا احکامی نیست که مخصوص یک طبقه خاص باشد و همه احکام و قوانین آن موافق عقل صحیح و بر مبنای عدالت و حکمت است.

38- در همه ادیان باطل، وقتی پیروان این ادیان نتوانستند تناقض موجود در این ادیان را درک کنند و از فهم امور خلاف عقل در تعالیم آن ادیان ناتوان مانند، بزرگانیشان این توهم را در بین آنان جا انداختند که دین فراتر از عقل است و عقل نمی تواند دین را بفهمد. در حالی که اسلام، دین را به سان نوری می داند که راه را برای عقل روشن می کند؛ اصحاب ادیان باطل از انسان می خواهند که عقل خود را کنار گذاشته و پیرو آنان شود، در حالی که اسلام از انسان می خواهد که عقل خود را بیدار کند و به کار اندازد تا حقیقت امور را چنان که هست بشناسد.

39- اسلام، علم صحیح را گرامی می دارد و به پژوهش علمی مجرد از هرگونه هوای نفس تشویق می کند و به نظر و اندیشه در درون خود و جهان پیرامون فرا می کند و نتایج علمی صحیح با اسلام تعارضی ندارد.

40- الله عمل را نمی پذیرد و در آخرت برای آن پاداشی در نظر نمی گیرد مگر از سوی کسی که به الله ایمان آورد و از او اطاعت کند و همه پیامبران - علیهم الصلاة والسلام - را راستگو بشمارد. الله هیچ عبادتی را نمی پذیرد مگر آن عبادتی که خود مشروع قرار داده است. با این حال چگونه انسان می تواند به الله کفر بورزد سپس از او انتظار پاداش داشته باشد؟ الله ایمان هیچ یک از مردم را نمی پذیرد مگر آنکه به همه پیامبران ایمان بیاورد و به رسالت محمد صلی الله علیه وسلم باورمند شود.

41- هدف همه پیام های الهی این است که دین حق به والا مقام شدن انسان بینجامد تا تنها بنده الله پروردگار جهانیان باشد و او را از بندگی دیگر انسان ها با بندگی ماده یا بندگی خرافه برهاند. اسلام - چنانکه می بینی - به اشخاص قدسیت نمی دهد و آنان را بالاتر از جایگاهشان قرار نمی دهد و از آنان خدا و خدایگان نمی سازد.

42- الله توبه را در اسلام مشروع ساخته است و توبه یعنی: بازگشت انسان به سوی پروردگار و ترک گناه. اسلام آوردن باعث پاک شدن همه گناهان پیشین می شود و توبه باعث پاک شدن گناهان پیشین می شود، بنابراین نیازی به اعتراف در برابر انسانی دیگر نیست.

43- زیرا رابطه میان انسان و خداوند در اسلام رابطه ای مستقیم است بنابراین نیازی به این نداری که کسی میان تو و الله واسطه شود. اسلام از این که انسان ها تبدیل به خدا شوند یا در خداوندی و عبادت الله شریک او شوند جلوگیری می کند.

44- در پایان این رساله یادآور می شویم که مردم با وجود اختلاف در دوران ها و قومیت ها و سرزمین هایشان، و بلکه تفاوت جامعه انسانی در افکار و اهدافشان و محیط و کار هایشان، نیازی ضروری به هدایتگری دارند که آنان را راهنمایی کند و به نظامی نیازمندند که آنان را در بر گیرد و حاکمی که از آنان حمایت کند. پیامبران بزرگوار - علیهم الصلاة والسلام - این مسائل را با وحی از سوی الله - سبحانه - بر عهده می گیرند و مردم را به راه خیر و هدایت رهنمون می شوند و بر شریعت الهی متحد می سازند و بر اساس حق میان آنان داوری می کنند، در نتیجه امور آنان بر حسب پذیرش دعوت این پیامبران و نزدیکی دوران آنان به دوران پیامبران، سامان می یابد. خداوند رسالت را با پیامبری محمد صلی الله علیه وسلم به پایان رسانده و برای این رسالت بقا را مقرر ساخته و آن را هدایت و رحمت و نور و راهی قرار داده که به او منتهی می شود.

45- برای همین شما را به این دعوت می کنم که صادقانه و به دور از تقلید و تأثیر عادات و سنت ها برای الله به پا خیزید و بدانی که پس از مرگ به سوی پروردگارت خواهی رفت و توصیه می کنم که در وجود خودت و در جهان هستی اندیشه کنی و اسلام بیاوری تا در دنیا و آخرت سعادتمند شوی. هرگاه قصد مسلمان شدن کردی بدان که کاری لازم نیست جز آنکه شهادت دهی که معبودی به حق جز الله نیست و محمد فرستاده اوست [و بگویی: اشهد أن لا إله إلا الله وأشهد أن محمداً رسول الله] و از هر آنچه جز الله عبادت می شود اعلام بیزاری کنی و ایمان بیاوری که الله مردگان را از قبر هایشان برانگیخته خواهد ساخت و باور داشته باشی که حساب و پاداش قیامت حق است. با بیان این شهادت مسلمان خواهی شد و پس از آن لازم است عبادت الله را با آنچه خود مشروع ساخته از جمله نماز و زکات و روزه و حج - در صورت توانایی - به جای آوری.

تاریخ این نسخه: 1441-11-19

نوشته پروفیسور محمد بن عبدالله السحیم

استاد پیشین عقیده در بخش پژوهش های اسلامی

دانشکده تربیت، دانشگاه ملک سعود

ریاض، پادشاهی عربستان سعودی

1 اسلام

1 رساله ای مختصر درباره اسلام، بر اساس قرآن کریم و سنت نبوی.